

AUDITI PROGRAMM	Kuupäev: 30.04.2024	Koostaja: Kristi Melk	Viide: B4-1
------------------------	----------------------------	------------------------------	--------------------

Töö nimetus:	Merekeskkonna järelevalve ja kriisireguleerimise korraldus
Töö eesmärk:	Analüüsida merekeskkonna järelevalve korraldust sh osapoolte rolle ja vastutusi, kriisisündmustele reageerimise protsessi koordineerimist.
Töö ulatus:	Audit hõlmab merekeskkonna järelevalvet keskkonna aspektist , sh kontrolle merel ja sadamates (rahvusvaheliste konventsioonide täitmine, andmete esitamine) ning kahe järelevalveasutuse (KeA ja TRAM) tegevusi järelevalve läbiviimisel. Kriisisündmuse osas vaadatakse merereostuse avastamisel ülesannete jaotust (rollide selgus), õppuste läbiviimisel osalemist, keskkonnale tekitatud kahju arvestamist ja sissenõudmist, sh naftafondi kasutamise protsessi.
Töö ulatuse piirang:	Auditi ei hõlma kriisireguleerimise osas julgeoleku teemasid merel ning kalandusega seotud teemasid.

Töö teema on oluline kliimapolitiika kontekstis, kuna üheks prioriteediks seatakse tulemusliku järelevalve tegevus, sest tõhusad sanktsioonid aitavad ennetada ohte merekeskkonnale, selgitada välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrariikumisi, mis kokkuvõttes aitavad tagada ausa konkurentsi merendussektoris tervikuna. **Teema haakub VVTP prioriteediga** – merekeskkonna järelevalve kaasajastamine ning reostuse kontseptsiooni koostamine. Poliitilise prioriteedina on merekeskkonna järelevalve tõhustamine.

Merekeskkonna kaitseks tuleb vähendada saasteainete sattumist merre ning hoida merega seonduv inimtegevus väikseima mõjuga ümbritsevale keskkonnale. Selline tegevus on tähtis hoida kontrolli all nii merel, ankrualadel laevadel kui ka sadamastes. Käesoleva töö teemas ei ole varasemalt siseaudititööd läbi viidud, seetõttu seab audit eesmärgiks tuvastada, kuidas ja mis mahu järelevalvet teostatakse ning millised on võimelüngad, et planeerida täpsemaid parendustegevusi. Soovime tuua välja puudused vastutavate ametite juhtkonnale ja poliitikakujundajale, et nende ülesannete täitmist võetaks tõsiselt ja teemaga tegeletaks.

Töös käsitletavad teemad/küsimused:

1) Hinnata merendusosakonna (varasemalt merekeskkonna osakond) kui poliitika kujundaja tegevusi õigusaktide ülevõtmisel IMO auditite vahelisel perioodil (võttes aluseks IMO tegevuste koondtabeli rõhuasetusega merekeskkonna järelevalve valdkonnale).

- Milline on merendusosakonna tööjaotus eelkõige merekeskkonna valdkonnas ja millistes töögruppides osaletakse?
- Kuidas toimub MARPOL-i konventsiooni muudatustele vastava siseriikliku regulatsiooni menetlemine (menetluse protsess, ajaraam ja vastutus)?
- Kuidas on korraldatud ministeeriumi ja allasutuste vaheline koostöö merekeskkonna küsimustes?

Täiendavalt SAO vormistab IMO auditi (toimus 13-22.04.2024) tulemuste rakendamise seiretabeli asutuste lõikes, milles on osapooltega kokkulepitud tegevuste tähtsajad ja vastutajad.

2) Analüüsida merekeskkonna viimase kahe aasta järelevalvelisi tegevusi MSOS, VeeS, SadS ja AÕKS-i alusel. Kaardistada merekeskkonna valdkonnas järelevalve vastutus tervikuna ja selgitada, milline on nõuete kontrolliks kasutatava ressursi hetkeseis.

- Milline on Keskkonnaameti võimekus merekeskkonna järelevalvekohustuste täitmisel? Kui palju viiakse läbi kontrolle merel ja sadamastes? Aluseks võetakse viimase kahe aasta läbiviidud kontrollide andmed.
- Millises osas viib merekeskkonnaga seotud järelevalvet läbi TRAM? Kuidas tagatakse, et vajaliku kindlustuseta laevad ei liiguks Eesti vetes?
- Kas esineb õiguslikke probleeme õigusaktide osas, mis takistavad merekeskkonnajärelevalve läbiviimist (järelevalve pädevuse määramine (PRF), raporteerimise kohustuse selgus ja vastutussäteteta normid)?
- Kas ja kuidas viiakse läbi riskihindamist laevade osas järelevalve planeerimisel?

- Juurdepääs ja andmete edastamise kohustus IMO ühtsesse andmebaasi GISIS.

3) Hinnata kriisireguleerimise protsessi juhtimise valmidust merereostuse korral.

- Kuidas toimub kriisireguleerimine merereostuse (lisaks kütusereostusele ka ohtlike kemikaalide) avastamise korral – vastutus, rollid ja ülesanded?
- Kuidas toimub infovahetus ja reageerimine merereostuse avastamisel ja likvideerimisel?
- Millised on KliM-i allasutuste rollid merereostuse avastamise korral?
- Kuidas toimub merereostuse likvideerimisega seotud kulude arvestus ja sissenõudmine sh naftafondi nõude esitamine?

Auditi toimingud ja ajakava:

- a) info kogumine ja dokumendianalüüs;
- b) eelintervjuud ja küsitlus eelselgituse faasis;
- c) protsesside kaardistuse ja tegevustest ülevaate koostamine ning nende analüüs;
- d) küsimustikud ja intervjuude läbiviimine;
- e) auditi ulatusega seotud infovajadus ja muud infopäringud

- viimase 2 a merereostuse juhtumid Eesti vetes (reostuse likvideerija, kas tuvastati keskkonnale tekitatud kahju, kas kahju nõuti välja, milline oli süüteomenetluse tulemus).

Töö toimingud teostatakse II kvartali jooksul ja auditi aruande eelnõu valmimine on planeeritud III kvartalis.

Auditi aruande eelnõu esitatakse auditeeritavale faktivigade kontrolliks ja kommenteerimiseks. Samuti on auditeeritava ülesanne auditis toodud ettepanekute osas rakendatavate tegevuste, vastutavate isikute ja täitmise tähtaja määramine.

Auditi juht: Kristi Melk, *siseaudiitor*

/allkirjastatud digitaalselt/

auditi töögrupi liige: Heli Jalakas, *SAO nõunik*

/allkirjastatud digitaalselt/

Siseauditeerimise eest vastutav isik (AVI): Maarja Kilter, *siseauditi osakonna juhataja*

/allkirjastatud digitaalselt/